

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FÜMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 2 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cseque-számla 10,489. szám.

A székely képviselőkhöz.

A kormány félhivatalos lapja a „Magyar Tudósító“ a napokban a következőket jelenti:

„A kereskedelmi miniszterium elkészült az államvasutak új beruházási tervezetével és azt Kossuth kereskedelmi miniszter elé terjesztette. A kereskedelmi miniszter még mindig gyengélkedő állapota dacára naponként több órát tölt e terjedelmes munkálat részleteinek áttanulmányozásával. A beruházási terv szerint több mint husz millió korona esik a budapesti pályaudvarokra, mintegy tizennégy millió korona Fiume teljesítési képességének fokozására, ezenkívül nyolcvan millió korona vágányok meghosszabbítására és átlomások nagymérvű kibővítésére és ugyanennyi mozdonyokra, személy- és teherkocsikra. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ezt a törvényjavaslatot legkésőbb február elején a képviselőház elé kívánja terjeszteni.“

Eddig szól a hivatalos közlemény, mely méltó megdöbbenést és visszatetszést szülhet az egész Székelyföldön; tudnivaló, hogy a kereskedelmi kormány kétszáz milliót állított be vasuti beruházásokra; mikor ennek híre a lapok útján országszerte elterjedt, jogosan remélhettük, hogy e rengeteg összegből valamicske ennek a régen elhanyagolt Székelyföldnek is jut, mert gazdasági, ipari és kereskedelmi szempontból épen a Székelyföldnek egyenes gyilkosa a közvetlen vasuti forgalom hiánya; a mult kormányok mellőzése, szűk látóköre, vétkecs indolenciája, szándékosan vagy öntudatlanul megcsinálta a székely vasutak fővonalait úgy, hogy azok a Székelyföldet, mint egy karikagyűrű körülövezik ugyan, de a Székelyföld belsejébe be nem hatolnak, sőt ellenkezőleg az összes székely városokat, fatelepeket, nagyobb fürdőit, bányáit vagy elkerülik, vagy csak lassu és megbízhatatlan vicinálisokkal kötik össze a fővonallal.

Ha már most a félhivatalos szerint a fentebb kivonatolt közleményt számtanilag megvizsgáljuk, megdöbbenéssel észleljük, hogy ebből a rengeteg kétszáz millió beruházási összegből a Székelyföld vasuti berendezkedésére nem jut egy árva fillér se; mert a számadás a közlemény szerint ekként alakul: Husz millió a budapesti pályau-

dvárookra; tizennégy millió Fiuménak; nyolcvan millió vágányokra és állomásokra és nyolcvan millió mozdonyokra és kocsikra; ez összesen százkilencvennégy millió; maradna tehát hat millió, ebből pedig a Székelyföld égető vasuti hálózatát még a legjobb akarattal se lehetne berendezni.

Felesleges talán itt bővebben fejtegetnünk, hogy az egész országban a Székelyföld az ország legszegényebb vasutvidéke; nemcsak a fővárostól, de Magyarországon minden részétől annyira el vagyunk zárva, el vagyunk szigetelve, hogy azt nemcsak személforgalmunk, de még inkább gazdasági, ipari és kereskedelmi kivételünk és behozatalunk károsan megsínyli; és hogy ez fájdalom így van, bizonyítja leginkább az, hogy évtizedek óta hangzanak fel a panaszok, nemcsak egyesek, de a törvényhozások, a megyei és városok, valamint az erre hivatott székely gazdasági és társadalmi egyleteiben és kamaráiban is; a nélkül hogy e panaszokra illetékes helyen bármily üdvös intézkedés is tétetett volna, pedig a székelység sokat kutatott és vitatott szegénysége, meggyőződésünk szerint, kizárólag abban találhatja megokolását, hogy nincs vasutja, mely a székely városokat egymással összekapcsolva, utat nyitna egyfelől közvetlen Magyarországon, más oldalon pedig a határon át a Fekete tenger felé, a székely piac értékeinek kivételére, és a szükséges gazdasági és ipari termékek behozatalára; ennek tulajdonítható első sorban az is, hogy a nemzetiséglaktá vidékek, melyeket a mult kormányok kegye vasuti fővonalak megadásával vakon dédelgetett, a székelységet gazdaságilag, iparilag és kereskedelmileg agyonnyomják és a teljes elszegényedés felé szorítják.

Marosvásárhely, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy, Csíkszereda, Gyergyószentmiklós egy-egy vicinálissal hozzá vannak ugyan csatolva az erdélyi részekben áthaladó Budapest-predeáli vonallal, de egymástól az áldatlan vasuti politika miatt úgy el vannak választva, mintha egymáshoz tartozandóságuk nem is képezne nagyfontosságú közgazdasági és kulturális feladatot.

Nem érheti a Székelyföldet vád, hogy nem ismerte fel érdekeit, vagy hogy azok megvalósítására nem ragadta meg min-

dig a kínálkozó alkalmat. Az 1902-ik évben Csíktusnádon tartott székely kongresszus behatóan foglalkozott vele. A Székely-Társaságok Szövetsége Borszéki Soma nyug. miniszteri osztálytanácsos, gondosan szerkesztett, részletes tanulmányát is felterjesztette. Az emlékirat megküldetett az összes székelyföldi országyűlési képviselőknek, vármegyéknek, városoknak és gazdasági egyesületeknek is.

De a közjogi politika hullámai elnyelték; apró-cseprő közjogi viták között, megfélekedtünk a fontosabb, égetőbb közgazdasági életkérdésekről és a székely vasutak ügye mindig megfeneklett a miniszteri akták tömkelegében.

És nem is fog napvilágot látni soha, vagy legalább egy félszázad előtt semmi esetre se, ha most, mikor vasuti beruházásokra 200 millió van a költségvetésbe beállítva, kiesik a kombináció keretéből. Hogy ez így ne legyen, hogy önmagunkat a legnagyobb közönnyel, a tétlenség vádjával ne terhelhessük, most kell felemelni esdőt és ha ez nem használ, egyesült erővel követelő szöveget.

Minden székely vármegye, város, minden székely egyesület, kamara és gazdasági intézmény emelje fel szövegét e méltatlan mellőzés ellen; minden székely választó kerület tartson gyűlést a székely vasutak ügyében és utasítsa országyűlési képviselőjét, hogy képviselőtársaival egyesülve, most ragadják meg sürgősen az alkalmat, mielőtt még késő volna, mert február eleje a küszöbön van, és ha a beruházási nagy összeget, melyhez a székely nép is hozzájárul véres verítékekkel szerzett adójával, most is — megkerülésünkkel — másfelé fordítják és nekünk még alamizsna morzsákat sem juttatnak belőle, akkor egy félszázadra, de talán örökre is befellegzett a székely vasutaknak, — akkor mi örökre koldusok maradunk, a gazdagodó és gyarapodó nemzetiségi gyűrűben, mely bennünket körülhálóz és fojtogat.

A Székelyföld képviselőihez szólunk első sorban; most szövetkezzenek, dolgozzanak, fáradsanak e szent ügy érdekében, nehogy e tekintetben kötelesség mulasztással lehessen őket vádolni.

De szeretettel kérjük székely lapársainkat is, a kik még eddig nem tették, szegődjünk vállvetve e cél elérésének szolgál-

atába és támogassuk e téren székely képviselőinket, mindenfelőlunk kitelhető tudással és energiával.

Deréki Antal.

Gazdakörök rovata.

Közlegelők értéke a Székelyföldön.

Vessünk egy visszapillantást a székely nép gazdasági viszonyaira, keressük meg azokat az eszközöket, amelyek lehetővé tették a székely népnek anyagi jólétét fentartani és adósságmentesen vagyoniilag gyarapodni segítették.

A székely nép — csekély kivétellel — földmivelő szántó-vető nép, más mellékkeresettel csak egy igen jelentéktelen része foglalkozott és foglalkozik. Ma már csodálatos eseménynek tekintik, hogy a székely nép más keresetforrások nélkül, hogy tudott az egyszerű földmivelésből megélni, magát jómódban fentartani és vagyoniilag gyarapodni.

Ezt a csodát a székely nép úgy tudta — itt ezen a silány, terméketlen földön, a mely föld alig terem annyi gabonát a mennyi a népesség élelmére évente szükséges — elérni, hogy a földmivelést összekötötte a jövedelmező és hasznosított állattenyésztéssel. Az állattenyésztés előnyeit és az állattenyésztés lehetőségét a székely népnek a közlegelők biztosították, a közlegelők voltak azok az eszközök, amelyeknek célszerű kihasználásával a székely nép kifogyhatatlan jövedelmi forrásokhoz jutott, a mely jövedelmi források anyagi jólétét biztosították és egyetlen biztos eszköze volt arra, hogy adósságmentesen szabad földön, mint ősei szabadon élt. A székely nép sikeres gazdálkodásának alapkövét a legelők kihasználásának célszerű beosztása képezte, mert minden egyes község úgy rendezte be legelő csordáit, hogy volt külön ökörcsorda legelője, külön tinócsorda legelője, külön hazajáró tehéncsorda legelője és juh legelője; az ökör és tinócsordák éjjel künháltak a legelőkön, azokat trágyázták, a fejős tehén csordák minden este hazajártak fejés végett a faluba, a juhnyájak pedig az esztenákon összegyűjtve a buza-vetés alá következő ugarföldet trágyázták.

A legelőknek ilyen célszerű beosztása tette lehetővé az egyes székely gazdáknak, hogy kétannyi marhat őrtek évente eltartani, mintha istállóztatták volna marhaállományukat, mint a mennyi állat részére takarmányuk termelt; igen, mert a marhaállomány az esztendő felerészét a legelőkön töltötte el. A legelőkön végeztek a székely gazdák a földmivelést, a nyáron összegyűjtött takarmány egészben megmaradt télire, abból nyáron nagyon keveset használtak fel, télen keresztül pedig a duslegelőkön kihízott állatokat a nyáron megmarasztott takarmányból könnyűszerrel teletették ki. A székely gazdáknak ezen célszerű rendszere tette lehetővé, hogy a mely székely gazdának hat darab cimerez ökör volt, azok mellett felnevelt hat darab ökör tulkot, mikor a tulkok

négy évesek voltak betanította járomba, a tulkok helyett a hat drb korosabb ökröt eladta, azok árából, ha saját tenyészetéből voltak páratlan ökrök borjai, azoknak társat vett, ha pedig nem voltak saját tenyészetében ökrök borjuk, akkor a hat ökröt helyébe vett hat darab két éves ökröborjut, azért, hogy az állomány mindig teljes legyen és az ökrök árából megmaradt pénzt saját szükségletei fedezésére fordította. A mely székelgy gazdának négy vagy két ökre volt az is hasonló eljárást követett az állattenyésztés terén; azonkívül jutott a székely gazdáknak eladásra apró tinóborju marha és juh; ahol lötenyésztéssel is foglalkoztak ott egy pár jó csikó is került eladásra.

Ezen gazdálkodási rendszer tette lehetővé a székely népnek, hogy adósság nélkül tehermentes szabad földnek a tulajdonosa volt.

Ezt az arany korszakot tönkre tették a tagosítások, arányosítások keresztülhajtásával és az erdőtörvény alkalmazásával, ezen eljárások elvonták a legelőket hivatásuk céljaitól, a székely népet megfosztották egyetlen biztos jövedelmi forrásától: állattenyésztésétől és belekergették az adósságok tömkelegébe; a tehermentes föld túl terhelve adóssággal, a szabad székely nép pedig a pénzvilág és bankoknak lett kereső rabja, melyek tönkre tették s kiűzték Amerikába!

Ezen törvény által előidézett szomorú állapotokon csak úgy lehet gyökeresen segíteni, hogy ott ahol a tagosítások és arányosítások még nincsenek keresztülhajtva, a tagosítások és arányosítások bevezetése előtt a tagosítandó és arányosítandó birtokterületekből szakittassanak ki közlegelők, az erdőtörvény káros intézkedései helyezettessenek hatályon kívül, hogy az erdőbirtokosok saját erdőbirtokaik felett szabadon rendelkezhessenek.

A hol pedig a tagosítások és arányosítások már keresztül vannak hajtva, azokban a községekben az eladás alá kerülő nagyobb tagosított és arányosított földesuri birtokokat vásárolja meg maga a székely nép vagy a községek azért, hogy az egyes tagtestekből, a melyek gabona termesztésre nem alkalmasok és az erdőnek faállagát kihasználva a letartolt erdőterületekből is csináljanak közlegelőket, az így nyert közlegelőket osszák be ökörcsorda, tinócsorda, hazajáró tehéncsorda és juh legelőknél; a mely község ezt az eljárást követi, visszatudja varázsolni régi állattenyésztési rendszerét; azzal az anyagi jólét is vissza fog költözni és annak a községnek a népe újból mint szabad székely, adósságmentes szabad földön fog élni.

A kormány a székely akció kereében Udvarhelymegyében már több száz darab fejős tehenet osztott ki, illetőleg előlegezte azoknak megvételére szükséges összegeket. Felállított már igen sok tejszövetkezetet, melyekkel megmutatta, hogy igazán helyesen fogta fel a legnagyobb és biztos sikert nyújtó szükségletét a székely gazdáknak. Eppen az udvarhelymegyei gazdasági egyesület kezdeményezésére nagyobb összegeket fordít az egyes községeknek a rendelkezésére, legelők javítására. Mindez azonban csak úgy válik igazán üdvössé és hasznossá: hogyha minden eszközzel legelők megszerzését mozdítja elő; az egyes községeknek a kisbirtokosokból alakult csoportjának az alább irt segélyeket megszerzi s előmozdítja a legelők nagyobbitását, mert különben a kiosztott fejős tehenek nagyobb száma, csak még nagyobb bajt, terhert hozhat a nyakukra.

A magas földmívelési kormány akkor teljesít sikeres székely akciót, ha a székely népet az ilyen birtokvásárlásokban támogatja, kamat nélküli kölcsönben részesíti, vagy nagyobb pénzsegéllyel támogatja; a parcellázásokat ingyen állam költségen eszközölteti, a megköendő ügy-

leti vásárokat bélyeg és illetékmentesíti; a hol pedig a székely nép maga nincsen olyan anyagi viszonyok között, hogy a kínálgató birtokvásárokat saját erején eszközölje, ott az eladás alá kerülő birtokokat vegye meg az állam maga és kedvező fizetési feltételek mellett ossza szét a székely nép között. Az ilyen székely akció maradandó lesz és a székely nép életében biztos állandó megélhetési alapot fog teremteni, míg a többi eljárások mulékony pilanatnyi segélyek, a melyek szilárd alappal nem bírnak, maguktól elfognak enyészni. A jövő azoké a székely községeké, a mely községek maguknak közlegelőket tudnak teremteni.

Egy tapasztalt székely gazda.

Nőegyleti közgyűlés.

Jótekonny nőegyesületünk folyó évi január 15-én, szerdán tartotta meg évi rendes közgyűlését.

A közgyűlésen Dr Damokos Andorné elnökolt és a következő intézkedések történtek:

Demény Ferencné rendező elnök lemondását elfogadták, mert immár többé nem lehetett maradásra bírni, azonban buzgó tevékenységéért jegyzőkönyvi köszönetet mondtak és további támogatására bizton számíthatnak.

A rendező elnöki hely üresen maradt s teendőit az elnökség fogja a 3 éves ciklus még hátralevő utolsó évében végezni.

Félegyházi Antal, az egyesület régi hűséges és buzgó pénztárosa, szintén lemondván, választmány és közgyűlés, pénztáros és felesége buzgó és odaadó tevékenységüknek jegyzőkönyvi megörökítése mellett nekik köszönetet mondott.

Félegyházi Antal 20 évi pénztárossága alatt az egyesület vagyona a megkétszereződést jóval túlhaladta és ez, más kedvező körülményeken kívül, kétségtelenül a buzgó és gondos pénzkezelés öröndetes eredménye.

Miután anyagi felelősséggel járó tisztségét eddig ingyen töltötte be, s miután az egyesület vagyona szépen fölszaporodott, kísérletet tettek arra is, hogy méltányos tisztelt díj fölajánlása mellett birják rá a maradásra; de ez sem sikerült. Így aztán Bod K. th. titkár kérték fel a pénztárosi teendők ellátására, a ki azonban erre csak feltételeken vállalkozott.

Közgyűlés kimondta azt is, hogy alaptőkéjéből 1000 koronát külön választ és Félegyházi Antal nevére tett külön alapítvány címen kezelte, melynek kamatait az ő ajánlatának meghallgatásával fogja kiadni.

Bod Károly th. titkár szintén kérte a közgyűlést, hogy mentse fel a titkári teendők alól és válasszanak rendes titkár.

Közgyűlés th. titkár csaknem 3 év óta tanusított buzgó munkásságát megköszönve, titkárnak egyhangú lelkesedéssel Nagy Elemér ref. koll. tanárt reaktíválta, a ki a fölajánlott állást el is fogadta, munkásságát készséggel fölajánlva és a szíves támogatást kérve.

A választmány nőtagjai közül hárman eltávoztak, illetve 3 hely üresedésbe jöven, ezeknek helyére a közgyűlés megválasztotta Kovács Jenőné, Nagy Elemérné és Szabó Árpádné egy évre.

A férfi-választmányban két üresedésbe jött helyre, szintén egy évre, közfelkiáltással megválasztottak: Gr. Mikes János főesperes-plebános és Ugron Ákos főispán.

A számadás adatai szerint árva leányok taníttatási költségeihez az egyesület pénztára 531 K 20 fillérrel járult.

Házi szegények segélyezése címén kiadtak 843 K 50 fillért. Ezzel kapcsolatban felmerült az az eszme, hogy nem volna-e helyesebb a házi szegényeknek pénz helyett ételt és ruházatot adni. Ez több bajjal, de egyben talán több látható haszonnal is járna. Az eszmét helyeselték, azonban a megvalósítással járó nehézségeket még most nem tudták legyőzni és így maradtak a régi rendnél.

Városi szegény tanulók felruházására — az e célra gyűjtött és im már nyugtázott adományokkal együtt — az egyesület 537 K 44 fillért fordított. A felruházott 30 tanulón kívül még többen kaptak átalakított ócska ruhadarabot. A tanulók felruházásának ügyét az idén is özv. Kassayné intézte, a megszokott gondossággal és körültekintéssel, miért az elismerő köszönet nem is maradt el.

Szabó Andrásné ellenőr Dollny Róbertnével a taggyűjtés körül buzgólkodtak és ennek eredménye lett, hogy 9 rendes és egy új alapító tag jelentkezett, akikkel a rendes tagok száma 215, az összes tagok száma pedig 430. Az évi összes bevétel volt 2125.13 K, kiadás: 2027.24 K. A vagyoni állás 1907. dec. 31-én 21122.98. Pénztárosnak a szokásos felmentést a szükséges fentartással a számadást vizsgáló bizottság jelentése alapján megadták. Az egyesület belépett a „Népmívelési egyesület” rendes tagjai közé, 6 évi kötelezettséggel évi 2 K tagdíj fizetés mellett.

Az átadás és átvétel eszközzésére Sándor Mózes és Dr Solymossy Lajos választmányi tagokat kérték fel; a jegyzőkönyvet pedig Gyarmathy Ferencné és Dr Solymossy Lajosné hitelesítik. Elnök ezután a közgyűlést berekesztette. Legyen áldás a nemes munkán!

—d—

KÜLÖNFÉLÉK.

Rp. Keserű labdacok a Böm-bölde részére.

Sign: Hetenként egy adag.
Meg volt hát a nagy gyűlésünk,
Kiderült függetlenségünk;
Kitudódott ki a „ludas”
Ki igazi negyvennyolcas.

Nem úgy van már, mint volt régen
Nem az a nap süt az égen,
Hibája volt a gyűlésnek;
Ételt, italt nem ígérték.

Pedig ez már csak úgy dukál
Hogy a hon javára igyál,
Olyan volt a sokadalom
Mint a száraz lakodalom!

A korcsmáros csak hallgatja,
Fejét meg-meg csóválgatja
A sok panasz mind hiába,
Ma már okos beszéd járja,
Mégse lesz belőle kárja...

Dr Veritás.

— **A jótekonny nőegylet** folyó hó 22-én szerdán, vig fillérestélyt rendez a következő műsorral: 1. Prologust mond Lányi Ibolya. 2. „Csáládi jelenet” vigjáték 1 felvonásban; előadják: Náci — Lányi Imre; felesége — Farczady Erzsike; szobaleány — Ferenczy Lenke. 3. Lányi Andor mint „Törpe” tart komikus előadást. Az estély rendezői Dollny Róbertné és Kovács Jenőné.

— **Segély a szegényeknek.** Nőegyletünk házi szegényei között a január havi segélyt kedden, január hó 21-én délután két órakor, a kisdéldő helyiségében fogja kiosztani.

— **A „Szent Antal” estélyt** rendkívül műsorral, ma vasárnap tartják a kath. gimnázium termében. Rendezők: Dr Valentsik Ferencné, Dr Göllner Béláné és Medgyessy Emma. Műsor. 1. Ének Szent Antalhoz. 2. Szabad előadást tart Szemlér tanár ur. 3. Ének előadja Manchen Grethen kíséri Baku Katalin. 4. Szaval Schiller Irma polg. isk. igazgatónő. 5. Hegedűn játszik Dr Paál Árpádné, harmóniumon kíséri Dr Göllner Béla. 6. Szaval Bagó Mariska. 7. Énekelnek: Göllner Béla, Károly, Emil, Ernő és Atilla.

— **Az ipari munkások szabad lyceumán** Kovács Dániel ev. ref. kollegiumi tanár tartott a múlt vasárnap délután mintegy 118 hallgató jelenlétében, mindvégig nagy figyelemmel hallgatott előadást Socrates görög bölcshoz szociális tanításairól. E tartalmas előadás után Petőfi Sándornak „Isten csodája” című szép költeményét Henter Béla ifjú iparos szavalta igen ügyesen. A hallgatóság köszönetét előadónak Solymossy Endre biz. elnök fejezte ki. A Hymnuszszal kezdődött előadás a Szózat elénekével végződött.

— **A napraforgó** című népszínmű, melyet derék műkedvelőink ma vasárnap a „Budapest” szállodában közkívánatra megismételnek, a helybeli „Iparosok Önképző egylete” javára, mérsékelt belépti díjakkal, olyan sikert aratott, hogy az előadást jövő vasárnap, azaz e hó 26-án, táncvigalommal egybekötve Székelykeresztúron is bemutatják, az ottan ujonnan alakult „Pedagogiai kör” protektorátusa mellett, az „Udvarhelymegyei Tanszermúzeum” alapja javára; ez oly nemes cél, melyet a társadalom minden rétegének, de különösen a tanügy igaz barátainak elengedhetetlen kötelessége a legmelegebben támogatni; mert hiába gyűjtötte össze a legnagyobb odaadással és buzgalommal Chalupka Rezső elnök a tömérdek értékes tárgyat, melyet tőlünk az egész ország méltán irigyelhetne, ha mi magunk nem kezdeményezzük az alapot növelni, melyből majdan helyiséget és állványokat szerzünk, a felgyűlt értékek elhelyezésére. A lelkes műkedvelői gárdáé legyen az elsőség érdeme, a tanügy igaz barátainak és jóakaróinak pedig első kötelessége, hogy a megyei Tanszermúzeumnak hajlékot teremtsenek.

— **Köszönetnyilvánítás.** Özv. Török Pálné született Koncz Polixéna urnő önagsága a helybeli unitárius templom urasztalára egy gazdagon himzett, arannyal szegélyezett kék plüss terítőt adományozott, a minek az értéke 200 korona. Ugyancsak Vajda Lajosné ő nagysága az említett célra egy csinos magyar himzésű pohárterítőt ajándékozott. Mindkét nagylelkű adományért az egyházközség nevében hálás köszönetet mond: Vári Albert lelkész.

— **Kitüntetés.** Ő felsége a király Ferenczy Károly gyergyószentmiklósi főesperes plebánosnak az egyház körül szerzett érdemeinek elismeréséül a Ferenc József rend keresztjét adományozta. Öszintén örövendünk és szívből gratulálunk a jól

megérdemelt kitüntetéshez, mely a jóságos főpapot méltán megilleti.

— **Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat** 1908. évi január hó 26-án vasárnap délelőtt 11 órakor a gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium tanácstermében felolvasással egybekötött évi rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Dr. Péter János, Carello Alfonz élete és működése. 3. Bálinth György, A házi nevelésről. 4. Titkári jelentés. 5. Pénztári jelentés. 6. A választmány kiegészítése. 7. Indítványok.

— **A kobátfalvi Olvasó- és Önképző-kör** 1908. január 25-én (szombaton) az állami elemi iskola tantermében az Ifjúsági Otthon javára, érdekes műsorral zártkörű kosaras farsangi bált rendez. Belépti-díj: személyenként 40 fillér. Kezdeté este 6 órakor.

— **Dinamitmerénylet Parajdon.** Mint a „Szabadság” írja Balog Lajos parajdi szabómester udvarára éjnek idején ismeretlen tettesek dinamitttöltényt dobtak be. A töltényóriási durranással elsült, de a merénylők még sem érték célt, mert Balognak semmi bántódása nem történt. A töltény ugyanis rosszul volt irányozva, s egyéb baj nem esett minthogy a ház összes ablakai összetörték a nagy légnymástól, míg Balog az ijedségtől annyira rosszul lett, hogy sürgős orvosi segílyre volt szüksége. A rejtélyes merénylet ügyében, mely Parajdon nagy izgatottságot keltett, a csendőrség erélyesen nyomoz.

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara** múlt évi december hó 28-án tartott ülésének jegyzőkönyvéből közöljük a megyénket és városunkat közelebbről érdeklő adatokat: A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy Filep Dezső agyagiparos Köröndről Parajdra átköltözzék és az államsegély képpen kapott berendezési tárgyak és eszközök birtokában továbbra is meghagyassanak.

Kamarai illeték fejében befolyt a székelyudvarhelyi adóhivataltól: 489 korona 55 fillér. A vadon termő gyógynövények gyűjtésének és értékesítésének céljára a kolozsvári kereskedelmi kamara feliratot intézett a kereskedelmi miniszterhez, a melyben javasolta, hogy ismeretterjesztő, füzetek adassanak ki; a falusi papok és tanítók részére rendeztessék tanfolyam; a gyűjtők a falusi szövetkezetek kebelében tömöríttessenek s ezek révén szarítók állításának fel; a beváltók felszerelési segélyben részesíttessenek; végül a gyógynövény gyűjtés terén legtöbb eredményt felmutatók közt állami jutalmak osztassanak ki. Az ülés e javaslatokhoz hozzájárul és ily értelmű felterjesztés intézését elhatározza.

Elnök jelenti, hogy a kereskedelemügyi miniszter az iparosok képzésére több irányú tanfolyam rendezését határozta el. A továbbképző tanfolyam rendezését Székelyudvarhelyről 150 iparos és 264 segéd kérte. A tanfolyamok helyiségéről, fűtéséről, világításáról az érdekeltség fog gondoskodni; a tanítás költségeit az állam vállalja. A szabásati tanfolyamra szabók és cipészek részére a többi városokból jelentékeny számban, így Székelykeresztúrról is 12 cipész 8 szabó jelentkezett (csodálkozunk azon, hogy épen városunkból Székelyudvarhelyről nem jelentkezett senki, a mi azt bizonyítja, hogy mi nem akarunk sehogyse a korrall előrehaladni).

Olvasztott Udvarhelyvármegye alispánjának átirata, Székelykeresztúr ujonnan módosított piaci helypénz díjszabályzata tárgyában; a központi bizottság jelenti, hogy Székelykeresztúr község csak 10 év előtt léptette életbe a jelenlegi helypénzdíjszabályzatot és mostani módosítása abban áll, hogy az élelmi cikkek vámját, a legtöbb tételnél, a kétszeresre akarja

emelni; az élelmi cikkek fokozódó drágaságára való tekintetből, a központi bizottság a vámemelést már azért sem helyesli, mert az a nagyobb városok piaci vámtételét is jóval fölülmulja; kívánatosnak tartja tehát, hogy a szabályzat visszaküldessék annak megindokolására, a mi a vámelemelést szükségessé tette. A teljes ülés a központi bizottság véleményét elfogadta.

A kamarához állami segílyek iránt benyújtott kérvények, a kereskedelmi miniszteriumhoz felterjesztetni határozattak.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén bejegyeztetett: Abraham Elek és Társa termény és gabonakereskedő, Székelyudvarhely. Cégtörlek: Lengyel László kereskedő Székelykeresztúr. Teichner Jakab kereskedő, Székelyudvarhely.

— **Imádságos és énekes könyvek** („Égi Manna”, „Új Lelki Manna”, „Új Rózsafüzér”, „Mennyei Utmutató”, „Üdvözlég Mária!”, „Hit, remény, szeretet”, „Jézus legszentebb szíve az én oltalmam életemben és halálomban”, „Vezérangyal a lelki épülés és áhítat terén”, „Jó Nap az imádságos és énekes könyv minden koru, rangu és nemü hívők számára”, „Isten a valódi szeretet”, „Gyöngy szemek”, „Gyémántok”, „Kis és Középróza kert”, „Páduai Szent Antal imakönyve”, a csodatevő szent tiszteletére és segítségül hívására szolgáló imákkal és áhitatos elmélkedésekkel”, „Ifjúság Kalauza”, „Kis Jézus imádsága”, „Gyermekek-Imák”, „Kis Lelki Kincs”, „Lelki Rózsabimbók”, „A Gyermekek Szent Fohásza”, valamint több katolikus református és unitárius hívőknek alkalmas imádságos és énekes könyvek) állandóan legnagyobb választékban, legolcsóbb árak mellett Betegh Pál író- és rajzszekerkeskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. sz. alatt, a m. kir. postahivatal áttellerében kaphatók. A főtisztelendő papoknak ezen kedvező körülményt szíves figyelmébe azon kéressel ajánljuk, hogy a hívőket erről alkalomadtán felvilágosítani kegyeskedjenek. Ezt annál is inkább kérjük, mivel az összes e körbe tartozó könyvek egyházhatalosági jóváhagyást nyertek és így teljes biztosítékot nyújtanak arról, hogy mindenki megfelelő könyv birtokába jut.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL

Tisztelt Szerkesztő ur!

A folyó havi közigazgatási bizottsági gyűlésen személyemet méltatlanul meghurcolni szánt interpellációra, legyen szabad megjegyeznem, hogy nekem 800 koronás birtokom nincs. A közbirtokosság valósággal megvenni határozta a Fenyéd és Székelybetlenfalva határpataka hidjától a hejjasfalva—csikgyimesi ut belső oldalán elterülő 12 hold birtokomat holdankénti 1200 korona árban, de én azt nem tukmáltam a birtokosságra, mert én is azon árban vettem, sőt az árverésen 500 négyszög ölet 900 koronával is vettem és így nekem semmi okom sincs attól menekülni. De mert belől a birtokosság, — a felosztás keresztül vihetése céljából — a birtokosság kérte tőlem jelzett birtokot és én nagy nehezen bár, de kilátásba helyeztem az átadást.

Azonban a történetek után, soha sem fog a birtokosságá lenni, mert nem adom oda.

A község háza 6 évre haszonbérbe van adva Lefkovits bérlőnek, tehát ott tánc nem rendezhető. A temetőtől nem messze levő közbirtokossági házban pedig egy este a birtokosok gyűlése tudomásával táncolt az ifjúság, mely azt építette, de hogy nekem ebben részem volna s a község háza a farsangra

* E rovatban helyet adunk minden közérdekű felszólalásnak, de a felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

táncteremnek ki volna adva, csakis rágalom.

Fenyéd, 1908. január 16.

Gálffy István.

A mostoha gyermek.

Nem egyébről van itt szó kedves olvasó, mint városunk mellékutcairól. Azt hiszem, közsérelmet tolmácsolok, midőn e sorokat írom. Gyönyörködve néztük, mint ékesítik fel városunk elkényeztetett kegyenceit: a Kossuth- és Bethlen-utcát, fölös számban egymásra halmozott villamos lámpával, ahol 4—5 méter széles aszfalt gyalog járon most már kénye-kedve szerint promenizrohat az egyenlő, de leggyakrabban fél, vagy még ennél is kevesebb városi adót hordó úri közönség. Örült a lelkünk, hogy legalább világításban némileg kárpótólódunk az eddigi mellőztetésért, mert oszlopunk annyi van mint nekik, a dédelgetetteknek, de lámpa csak minden második fára jutott. Hogy embernek, állatnak egyaránt nyaktörő hitvány uton, hegyes dombos utcákon nem olyan, de sokkal intenzívebb világításra mulhatlanul szükség van, azt nem látják be azok, akik szegény polgári sorsunkat kényükre intézik. Ne azok diktáljanak, kik semmit sem nélkülöznek, hanem jusson ki azoknak is, kik mindenben hiányt szenvedünk. Könnyű az igát a marha nyakába adni, de nehéz a tulterhelt szekeret ostorcsattogás mellett tovább vonszolni. Ez a sorsunk, mert a villamos áram itt csak luxus, de nem ipari szükséglet.

Egy városi polgár.

Szerkesztői üzenetek.

Gy. M. Helyben. Köszönettel vettük szíves közleményét, mely eddig tárgyalmaz miatt késett, de a mi halad, az nem marad.

Villamvilágítás. Beküldött panaszának igazságáról személyesen is meggyőződünk; de ez így van ám nálunk egész Magyarországon, meg a fővárosban is, hogy a főutakat erősebben, a mellékutakat gyengébben világítják. Az őrösen maradt oszlopok csupán azért állítottak be, hogy a vezeték szilárdítására szolgáljanak.

Carolus Budapest. Elfogyott a nóta?

F. Sz. L. Budapest. Mi az oka, hogy olyan rég nem adsz életjelt magadról?

Szép asszonynak. Az „Élet” folytatásában eddig megfigyelt „az élet” mely más irányba terelte tollamat. Legközelebb — ha hangulatom lesz hozzá — folytatom.

Kiadja: Betegh Pál újságkiadó intézete.

11136—907. tlkv. szám.

Arverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék tlkvi hatóság közhirrre teszi, hogy Orbán Juliánna végrehajthatónak Kapcza Balázs végrehajtást szenvedő elleni 42 K 40 f. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi 208 sz. tlkben fog-

lalt A + 2 rdsz. 1601 hrsz. 76 K-ra becsült, 3 rdsz. 1602a3 hrsz. 39 koronára becsült, 4 rdsz. 1815—2, 1816—1. hrsz. 6 koronára becsült, 5 rdsz. 1853 hrsz. 1 koronára becsült, 6 rdsz. 1859 hrsz. 34 koronára becsült, 8 rdsz. 2029 hrsz. 30 koronára becsült, 10 rdsz. 2291 hrsz. 19 koronára becsült, 11 rdsz. 2470 hrsz. 4 koronára becsült, az 1248 sz. tlkben foglalt A + 1 rdsz. 1390/2 1391/2 hrsz. 58 koronára becsült, 2 rdsz. 1402—3 1403—2 hrsz. 64 koronára becsült, 4 rdsz. 2449—1, 2450—1, 2451—1 hrsz. 56 koronára becsült, 5 rdsz. 2485—3, 2487—3, 2488—3 hrsz. 14 koronára becsült, 6 rdsz. 3302 1 hrsz. 1 Kra becsült, 7 rdsz. 1584—3, 1585—3 hrsz. 8 koronára becsült, 8 rdsz. 2996—3, 2996—1 hrsz. 8 koronára becsült és az 1623 sz. tlkben foglalt A + 2 rdsz. 2728 2729 hrsz. 4 koronára becsült, 3 rdsz. 1641, 1642 hrsz. 14 koronára becsült ingatlanok m. p. az 1248 sz. tlkben C 1 alatt Kapeza Andrásné javára bekebelezett haszonélvezeti jog fentartása mellett külön tlkvi jószágtestenként 1908. évi február 8-án d. e. 9 órakor ezen telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alól is elfog adatni. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1907. nov. 19.

GRAFFIUS, kir. trvszéki egyesbíró.

Tanulónak egy jó családból való fiút felvesz Demeter Domokos fűszerüzletébe Székelykeresztúron.

Első minőségű száraz bükk tűzifát szállítok méterölenként 25 koronáért. Értesítést György Sándor Bögöz címre kérek.

Tagok figyelmébe.

Csemege szőlő kosa- és klkint is kapható a helybeli fogasztási és értékesítő szövetkezetben ugyiszintén mindennemű csemege árak Delí gyümölcsök, sajtok, halak stb. mindig friss hengeralmi lisztek és tisztán kezelt fűszerárak, szagmentes petróleum legolcsóbb napi árakban.

Egy kb. 20 HP Lokomobil jó használható állapotban azonnali megvételre kerestetik. Ajánlatok a Libáni Faipar R.-T. Gőzfűrészkészítő ségéhez Gyergyólibántelegre intézendők

Kiadó, esetleg eladó a Csere utcában a 7 b. számú ház. Értekezni lehet Pakot Lászlónál

Képes levelezőlapok, finom hazai levélpapírok dobozokban és doboz nélkül nagy választékban kaphatók

BETEGH PÁL

könyv-, zenemű- és papírkereskedésében Székelyudvarhelyt

Névjegyek ízléses kivitelben készíttetnek

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziájszer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közhívnél, oszónál és meghűléseknél, bedörzsölésével söléséppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegygyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerár az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. .

Mindennapi szétküldés.

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben-bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyv-, papír-, író-, rajz- és zenemű kereskedéséből Székelyudvarhelyt.

290—908. tkvi szám.

Hirdetmény.

Farkaslaka község erdő és legelő arányosítása folytán szükségessé vált telekkönyvi átalakítás és azzal kapcsolatos telekkönyvi helyesbitési ügyben az 1892. évi 29. t. c. értelmében a tényleges birtoklás tulajdonjogának telekjegyzőkönyveikbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbitése iránti eljárás befejeztével

Ez azzal a felhívással tétetik közvé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t. c. 15. és 17. §-ai alapján ide értve e §-oknak az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §-okban és az 1891. évi 16. t. c. 15. § a. pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi 38. t. c. 7. §-a, és az 1891. évi 16. t. c. 15. § b. pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi 29. t. c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1908. augusztus hó 1. napjáig bezárólag alólírt telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ha az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset, annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t. c. 16. és 18. §-ainak értelmében ideértve az utóbbi §-ának az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1908. évi augusztus hó 1. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, kik a tulajdonjog arányainak az 1889. évi 38. t. c. 16. § a. alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1908. augusztus hó 1. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltá után az említett bejegyzéseket pedig csakis a törvény rendes útján és csak időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személynek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmint egyszerű másolatokat is csatolnak, vagy ilyenek pótlólag benyújtanak az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1908. jan. 11. GRAFFIUS, kir. trvszéki egyesbíró.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Most jelent meg

Székelyek naptára.

Gazdagcikksorozatokkal. Szenzációs tartalommal. Pontos és nagyszerűen csoportosított vásárjegyzékkel. Kizárólag székely tárgyú dolgozatok: a székely ipar, gazdaság, erdő, népviselet- és kiállításról stb. szólnak. Sok és szép képek! Ára 60 fillér. Már kapható **Betegh Pál** könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31 sz.

HÖLGYEIM!

Csak egyszer, próbaképpen rendeljék meg a csodahatású szépitő szert, a dr. Biró-féle **HAVASI GYOPÁR-CRÉMET**, és meg fognak róla győződni, hogy ezen csodaszert azonnal eltávolít szepit, májfoltot, mindenféle tisztátalanságot az arcról és a bőrnek gyönyörű üdöséget, fiatalságot kölcsönöz. Nagy tégely 1 korona, próbátégely 70 fillér.

Vérszegénység, étvágytalanság, idegesség gyógyítására a leghatásosabb készítmény a dr. Biró-féle **TOKAJI CHINA-VASBOR**. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért. 1 üveg ára 2 kor. 40 fillér.

„ARANYHARMAT.”

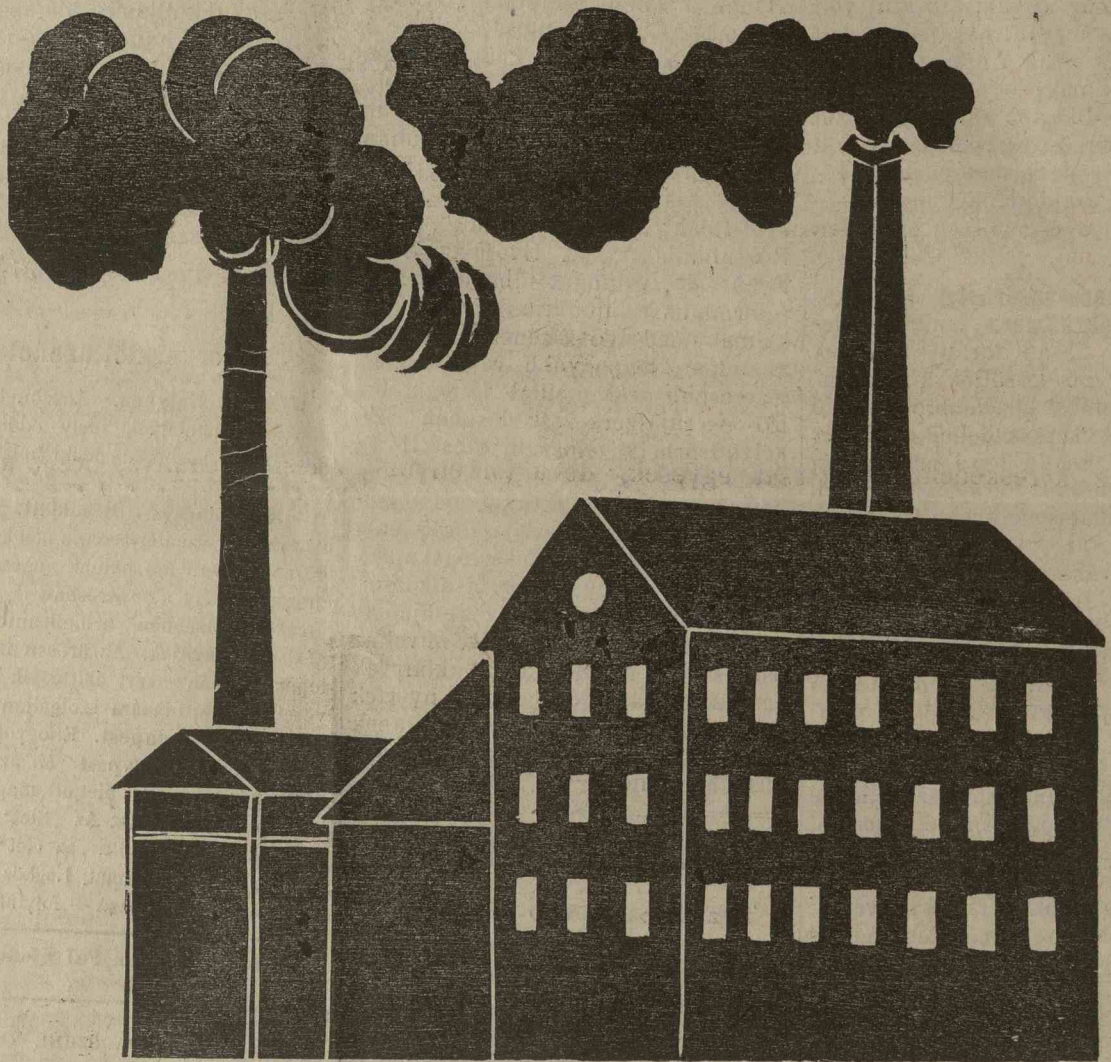
A legdivatosabb hajszínt, a szép aranyszőke haját lehet használata által megszerezni. E szer teljesen ártalmatlan, úgy a hajra, mint az általános egészségre. Nem fest! Nem piszkít! Egy üveg ára 3 K.

Mindezekből főraktár: **WOLF** gyógyszerár Kolozsvar. Székelyudvarhelyen kapható: **NAGYSOLYMOSSI KONCZ ÁRMIN** „Oroszlán” gyógyszerárban és **SOLYMOSSY-féle** gyógyszerárban.

Új kocsik és szekerek,

gazdasági felszerelések, ekék, eketaligák kaphatók s mindenféle más megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. **Lakatos Mihály** kovácsmester Székelyudvarhelyt, báró Orbán Balázs utca 7. sz. alatt. Készítményeimért teljes felelősséget vállalok.

Műmalom.

Midőn tudomására hoztam a nagyérdemű közönségnek, hogy telepemen, az állomás szomszédságában egy **MŰMALMOT** építettem s azt már régebben üzembe hoztam; jelen esetben arról kívánom értesíteni a t. fogyasztó közönséget, miután malmom igen kicsinek bizonyult, mivel annyi őrlőim voltak, hogy nem bírtam azonnal kielégíteni, sokan kénytelenek voltak várni: ezen a bajon segített azáltal, hogy malmomat tetemesen megnagyobbítva, 2 pár kövel és 2 hengerrel stb. még felszerelve, azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy bármilyen nagy számban jövő őrlőimet azonnal kitudom elégíteni. Várni senkinek sem kell, pár perc alatt a hozott gabonát megőrölöm. Kukorica és vegyes őrlésre külön osztályt rendeztem be.

Képes vagyok ezután malmommal a legszebb s legfinomabb liszteket, asztali darákat stb. készíteni. Kiállok a versenyt az ország bármelyik műmalmával szemben. Így oda jutott vidékünk, hogy nem szükséges messzi vidékről behozott liszteket vásárolja, mivel az itt termelt székely búzát dolgozzuk fel. A közönség kényelmére, malom céljára fogatokat is tartok, hogy a búzát háztól elszállíthassam s a kész liszteket vissza küldhessem **KOCSIMAT A VIDÉKRE** is küldöm ha több zsák gabona megőröltetéséről van szó, mit kérek elküldés előtt leamázálni. Liszt megrendeléseket vagy őrlőni való gabonáért kocsimat telefonni vagy levelező lapon történő megrendelésre is küldöm.

Felveszek székely fiukat **molnár inasoknak**, kiket a legszakképzettebb molnárokká képezik ki a műmalmomban. Két molnár legényt is keresek, kik a vidéken összeszedik a gabonát.

Végül megemlítem, hogy műmalmomat megyénkben (Parajdon) született **Kendoff Antal** malomépítő mérnök rendezte be, kinek irodája Budapest, VI., Andrásy-ut 38. sz. a. van.

Fábián József.